

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ISSN 1857-7059

ГОДИШЕН ЗБОРНИК

2015

YEARBOOK

2015

ГОДИНА 6

VOLUME VI

GOCE DELCEV UNIVERSITY - STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ГОДИШЕН ЗБОРНИК
2015
YEARBOOK

ГОДИНА 6

VOLUME VI

GOCE DELCEV UNIVERSITY – STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

**ГОДИШЕН ЗБОРНИК
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ
YEARBOOK
FACULTY OF PHILOLOGY**

За издавачот:

Проф д-р Драгана Кузмановска

Издавачки совет

проф. д-р Саша Митрев
проф. д-р Блажо Боев
проф. д-р Лилјана Колева-Гудева
проф. д-р Виолета Димова
проф. д-р Јованка Денкова
проф. д-р Билјана Ивановска
доц. д-р Нина Даскаловска
проф. д-р Махмут Челик
доц. д-р Ранко Младеноски
м-р Ристо Костуранов

Редакциски одбор

проф. д-р Јованка Денкова
проф. д-р Виолета Димова
проф. д-р Луси Караниколова
проф. д-р Толе Белчев
проф. д-р Билјана Ивановска
доц. д-р Марија Кусевска
доц. д-р Нина Даскаловска
доц. д-р Марија Кукубајска
доц. д-р Драгана Кузмановска
виш лектор м-р Снежана Кирова
м-р Весна Коцева

Главен уредник

доц. д-р Светлана Јакимовска

Одговорен уредник

доц. д-р Ева Ѓорѓиевска

Јазично уредување

Даница Гавриловска-Атанасовска
(македонски јазик)
лектор м-р Биљана Петковска
(англиски јазик)

Техничко уредување

Славе Димитров

Редакција и администрација
Универзитет „Гоце Делчев“–Штип
Филолошки факултет
ул. „Крсте Мисирков“ 10-А
п. фах 201, 2000 Штип
Р. Македонија

Editorial board

Prof. Sasa Mitrev, Ph. D.
Prof. Blazo Boev, Ph. D.
Prof. Liljana Koleva Gudeva, Ph. D.
Prof. Violeta Dimova, Ph. D.
Ass. Prof. Jovanka Denkova, Ph. D.
Ass. Prof. Biljana Ivanovska, Ph. D.
Docent Nina Daskalovska, Ph.D.
Docent Mahmut Celik, Ph.D.
Docent Ranko Mladenovski, Ph.D.
Risto Kosturanov, M. A.

Editorial staff

Ass. Prof. Jovanka Denkova, Ph. D.
Prof. Violeta Dimova, Ph. D.
Ass. Prof. Lusi Karanikolova, Ph. D.
Ass. Prof. Tole Belcev, Ph. D.
Ass. Prof. Biljana Ivanovska, Ph. D.
Docent Marija Kusevska, Ph.D.
Docent Nina Daskalovska, Ph.D.
Docent Marija Kukubajska, Ph.D.
Docent Dragana Kuzmanovska, Ph.D.
Senior Lecturer Snezana Kirova, M.A.
Vesna Koceva, M.A.

Managing editor

Docent Svetlana Jakimovska, Ph.D.

Editor in chief

Docent Eva Gjorgjievaska, Ph.D.

Language editor

Danica Gavriloaska-Atanosovska
(Macedonian)
Lecturer Biljana Petkovska, M.A.
(English)

Technical editor

Slave Dimitrov

Address of the editorial office

Goce Delcev University – Stip
Faculty of philology
Krste Misirkov 10-A
PO box 201, 2000 Štip,
R. of Macedonia

СОДРЖИНА CONTENTS

д-р Марија ЛЕОНТИЌ ПОТЕКЛЮ, АДАПТАЦИЈА И СЕМАНТИКА НА ТУРСКИОТ СУФИКС -лак /-лѝк/ (-lik, -lik, -luk, -lük) ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК Marija LEONTIC, Ph. D. ORIGIN, ADAPTATION AND SEMANTICS OF THE TURKISH SUFFIX -лак /-лѝк/ (-lik, -lik, -luk, -lük) IN TURKISH AND MACEDONIAN LANGUAGE	11
Делфина ЈОВАНОВА НИКОЛЕНКО д-р Луси КАРАНИКОЛОВА-ЧОЧОРОВСКА СЕМАНТИКАТА НА ЈАЗИКОТ ВО РУБРИКАТА „САКАМ ДА КАЖАМ“ ВО ДНЕВНИОТ ВЕСНИК „ВЕСТ“ Delfina JOVANOVA NIKOLENKO I Lusi KARANIKOLOVA – COCOROVSKA, PhD THE SEMANTICS OF THE LANGUAGE IN THE RUBRIC „SAKAM DA KAZAM“ IN THE DAILY NEWSPAPER „VEST“	21
д-р Јаготка СТРЕЗОВСКА д-р Билјана ИВАНОВСКА ЛИНГВИСТИЧКИ ОСВРТ КОН ТУЃИТЕ ЗБОРОВИ И ЗАЕМКИТЕ ВО СТРУЧНИОТ ЛЕКСИЧКИ ФОНД НА ЈАЗИКОТ д-р Jagotka STREZOVSKA, PhD д-р Biljana IVANOVSKA, PhD LINGUISTIC REVIEW TOWARDS FOREIGN AND LOANWORDS IN THE PROFESSIONAL LEXICAL LANGUAGE FOND.	29
м-р Наталија ПОП ЗАРИЕВА м-р Крсте ИЛИЕВ ВЛИЈАНИЕТО НА ИНТЕРНЕТОТ ВРЗ ЈАЗИЧНАТА КУЛТУРА, КОГНИТИВНИОТ И АКАДЕМСКИОТ РАЗВОЈ НА МЛАДИТЕ Natalija POP ZARIEVA Krstel ILIEV THE INFLUENCE OF THE INTERNET ON THE LANGUAGE CULTURE, THE COGNITIVE AND ACDEMIC DEVELOPMENT OF THE YOUNG	39
м-р Македонка ДОДЕВСКА д-р Веселинка ЛАБРОСКА ПРЕГЛЕД НА ЛЕКСИКАТА НА ОВЧЕПОЛСКИОТ ДИЈАЛЕКТ И НА СЛОВЕНЕЧКОГОРИШКИОТ (ГОРИЧАНСКИ) ДИЈАЛЕКТ СПОРЕД ПОТЕКЛОТО Makedonka DODEVSKA, Mr. Veselinka LABROSKA, Ph. D. THE REVIEW OF THE LEXICAL VOCABULARY OF THE OVCHE POLE DIALECT AND SLOVENIAN GORISHKI – GORICHANSKI DIALECT	47

д-р Билјана ИВАНОВСКА д-р Марија КУСЕВСКА д-р Нина ДАСКАЛОВСКА м-р Татјана УЛАНСКА д-р Лилјана МИТКОВСКА Моника ЦЕНОВА Викторија КРСТЕВСКА ПРОЕКТОТ „УЛОГАТА НА ЕКСПЛИЦИТНИТЕ ИНСТРУКЦИИ ЗА СТЕКНУВАЊЕ ПРАГМАТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА ПРИ УЧЕЊЕТО АНГЛИСКИ И ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК“ И НЕГОВО ПРЕТСТАВУВАЊЕ	53
д-р Марија КУСЕВСКА УЛОГАТА НА МОДАЛНИТЕ ГЛАГОЛИ КАКО УБЛАЖУВАЧИ ВО АНГЛИСКИОТ И ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК Marija Kusevska USE OF MODAL VERBS FOR MITIGATION IN ENGLISH AND MACEDONIAN	61
д-р Светлана ЈАКИМОВСКА МЕТОДИ НА ТЕРМИНОЛОШКАТА РАБОТА Svetlana JAKIMOVSKA, Ph. D. TERMINOLOGY METHODS	71
д-р Даринка МАРОЛОВА д-р Драгана КУЗМАНОВСКА ПОВЕКЕЗНАЧНОСТ ВО МАКЕДОНСКИОТ И ВО ГЕРМАНСКИОТ ЈАЗИК Darinka, MAROLOVA Dragana KUZMANOVSKA AMBIGUITY IN MACEDONIAN AND IN GERMAN LANGUAGE	81
Assist. Prof. Marija EMILIJА KUKUBAJSKA, PhD Tatjana Plievska, M.A. candidate A FABIAN SOCIETY, FRANKFURT SCHOOL: UTOPIA, DYSTOPIA, “REALITY”	91
Катерина, СТОЈАНОВСКА д-р Марија, КУСЕВСКА ПИЦИН И КРЕОЛСКИ ЈАЗИК Katerina, STOJANOVSKA Docent Marija, KUSEVSKA PhD. PIDGIN AND CREOLE LANGUAGE	103
м-р Марија КРСТЕВА м-р Драган ДОНЕВ ТЕМАТСКИТЕ ПРЕОКУПАЦИИ ВО „ДОЛГА ЦРНЕЧКА ПЕСНА“ НА РИЧАРД РАЈТ Marija Krsteva Dragan Donev THEMATIC PREOCCUPATIONS IN RICHARD WRIGHT’S „LONG BLACK SONG“	113

- д-р Ранко МЛАДЕНОСКИ
д-р Толе БЕЛЧЕВ
МАКЕДОНСКИ ПОЕМИ И ЕПОВИ ЗА НАЈСЛАВНИОТ МАКЕДОНСКИ КРАЛ
Ranko Mladenoski, Ph. D.
Tole Belcev, Ph. D.
MACEDONIAN POEMS AND EPICS ABOUT THE MOST FAMOUS
MACEDONIAN KING 119
- Пацка ТАСЕВА
д-р Толе БЕЛЧЕВ
ЕСТЕТСКАТА ФУНКЦИЈА НА СИМБОЛОТ ВО „БЕЛИ МУГРИ“ ОД РАЦИН
Paska TASEVA
Tole BELCEV, Ph. D.
AESTHETIC FUNCTION OF SYMBOLS IN “WHITE DAWNS” BY RACIN..... 131
- д-р Луси КАРАНИКОЛОВА-ЧОЧОРОВСКА
ПОРТРЕТИРАЊЕ ПРЕКУ ДЕСКРИПЦИЈА
(За портретите на Францка и Лојзе во романот
„На пругорнината“ од Иван Цанкар)
Lusi Karanikolova – Cocorovska, PhD
PORTRAYAL THROUGH DESCRIPTION
(About the portrayals of Francka and Lojze in the novel
“Na prugorninata“ by Ivan Cankar) 141
- Сања СПАСКОВА
д-р Толе БЕЛЧЕВ
НАРАТОРИТЕ И ФОКАЛИЗАТОРИТЕ ВО РОМАНОТ
„СМРТТА НА ДИЈАКОТ“ ОД ДРАГИ МИХАЈЛОВСКИ
Sanja Spaskova
Tole Belcev, Ph. D.
NARRATORS AND FOCALIZERS IN THE NOVEL
‘THE DEATH OF THE NOVICE’ BY DRAGI MIHAJLOVSKI 151
- д-р Јованка ДЕНКОВА
ИЗМИСЛУВАЊЕ ИЛИ РЕАЛНОСТ НА ДЕТСКИОТ СВЕТ
Jovanka DENKOVA, Ph.D.
FANTASY OR REALITY OF THE CHILD’S WORLD 161
- д-р Ева ЃОРЃИЈЕВСКА
Canone inverso или за уметноста и бескрајот
(критички осврт на романот од Паоло Мауренсиг)
Eva GJORGJIEVSKA, PhD
Canone inverso or the art and the infinity
(Critical review on the novel of Paolo Maurenzig)..... 169
- Данче СТЕФАНОВСКА
д-р Толе БЕЛЧЕВ
НАРАТОРИТЕ ВО „ЌЕРКАТА НА МАТЕМАТИЧАРОТ“ ОД ВЕНКО АНДОНОВСКИ
Danche STEFANOVSKA
Tole BELCEV, Ph. D.
NARRATORS IN „THE DAUGHTER OF THE MATHEMATICIAN”
BY VENKO ANDONOVSKI 175

д-р Ева ЃОРЃИЕВСКА м-р Јована КАРНИКИЌ КАРЛО ГОЛДОНИ И РЕФОРМАТА НА ИТАЛИЈАНСКИОТ ТЕАТАР Eva GJORGJEVSKA, PhD Jovana KARANIKIKJ, MA CARLO GOLDONI AND THE REFORM OF ITALIAN THEATER	185
м-р Крсте ИЛИЕВ м-р Наталија ПОП ЗАРИЕВА ИСКУШЕНИЕТО И СПАСЕНИЕТО ВО СЕР ГАВЕЈН И ЗЕЛЕНИОТ ВИТЕЗ Krste ILIEV Natalija POP ZARIEVA TEMPTATION AND SALVATION IN SIR GAWAIN AND THE GREEN KNIGHT	191
м-р Милена РИСТОВА-МИХАЈЛОВСКА ЕДНО ДРАМСКО ЧИТАЊЕ НА БАЛКАНОТ ВО „СЛОВЕНСКИОТ КОВЧЕГ“ НИЗ БЕЛА, ЛИКОТ-НОМАД Milena RISTOVA-MIHAILOVSKA, MA DRAMA READING OF THE BALCAN PENINSULA IN 'SLAV CASKET' THROUGH BELA, THE NOMAD CHARACTER	197
Проф. д-р Луси КАРНИКОЛОВА-ЧОЧОРОВСКА ДЕСКРИПТИВНИТЕ „СЛИКИ“ ВО РОМАНОТ „СЕЛИДБИ“ ОД МИЛОШ ЦРЊАНСКИ Lusi KARANIKOLOVA – COCOROVSKA, PhD DESCRIPTIVE “PICTURES“ IN THE NOVEL “SELIDBI“ BY MILOS CRNJANSKI	207
м-р Биљана ИВАНОВА д-р Драгана КУЗМАНОВСКА м-р Снежана КИРОВА м-р Татјана УЛАНСКА ЗОШТО ДА СЕ УЧАТ СТРАНСКИТЕ ЈАЗИЦИ? Biljana Ivanova, M.A. Dragana Kuzmanovska PhD. Snezana Kirova M.A. Tatjana Ulanska M.A. WHY LEARNING FOREIGN LANGUAGES?	223
Магдалена БАТЕВСКА д-р Нина ДАСКАЛОВСКА ЗА КОМПЛЕКСНОСТА НА ИЗУЧУВАЊЕ НОВИ ЗБОРОВИ ВО НАСТАВАТА ПО СТРАНСКИ ЈАЗИЦИ Magdalena BATEVSKA Nina DASKALOVSKA ON THE COMPLEXITY OF LEARNING NEW WORDS IN ENGLISH LANGUAGE INSTRUCTION	229

Марија КУЛАКОВА д-р Нина ДАСКАЛОВСКА ИНТЕГРИРАЊЕ НА МОДЕРНАТА ТЕХНОЛОГИЈА ВО НАСТАВАТА ПО АНГЛИСКИ ЈАЗИК Marija Kulakova Nina Daskalovska, Ph.D. INTEGRATING MODERN TECHNOLOGY INTO ENGLISH LANGUAGE TEACHING	239
м-р Марија Тодорова м-р Весна Коцева АНКСИОЗНОСТ ВО НАСТАВАТА ПО СТРАНСКИ ЈАЗИК Marija, Todorova Vesna, Kocева FOREIGN LANGUAGE CLASSROOM ANXIETY	253
д-р Виолета ДИМОВА д-р Махмут ЧЕЛИК Умит СУЛЕЈМАНИ ИСТРАЖУВАЧКИТЕ МЕТОДИ И ТЕХНИКИ – ОСНОВЕН УСЛОВ ЗА ОСТВАРУВАЊЕ НА КОГНИТИВНАТА НАСТАВА ВО ПАРАЛЕЛНИТЕ СО ТУРСКИ НАСТАВЕН ЈАЗИК Violeta DIMOVA, Ph. D Mahmut CELIK, Ph. D Umit SULEIMANI RESEARCH METHODS AND TECHNIQUES – MAIN CONDITION FOR COGNITIVE EDUCATION IN CLASSES WITH INSTRUCTION IN TURKISH LANGUAGE	259
Анжела НИКОЛОВСКА ИНТЕГРИРАЊЕ НА ВОКАБУЛАРОТ ВО НАСТАВАТА ПО СТРАНСКИ ЈАЗИЦИ Anzela NIKOLOVSKA INTEGRATION OF VOCABULARY INSTRUCTION INTO FOREIGN LANGUAGE TEACHING	265
д-р Билјана ИВАНОВСКА „BLENDED LEARNING“ КАКО МЕТОД ВО ИЗУЧУВАЊЕТО СТРАНСКИ ЈАЗИК ВО СТРУКА Biljana IVANOVSKA, Ph. D. BLENDED LEARNING“ AS A METHOD WHILE LEARNING A FOREIGN LANGUAGE	273

м-р Македонка ДОДЕВСКА¹
д-р Веселинка ЛАБРОСКА

ПРЕГЛЕД НА ЛЕКСИКАТА НА ОВЧЕПОЛСКИОТ ДИЈАЛЕКТ И НА СЛОВЕНЕЧКОГОРИШКИОТ (ГОРИЧАНСКИ) ДИЈАЛЕКТ СПОРЕД ПОТЕКЛОТО

Апстракт: Лексикологијата е наука што ги проучува зборовите како единици на речничкиот состав на еден јазик. Во овој прилог е даден преглед на лексичкиот состав на овчеполскиот дијалект и на словенечкогоришкиот (горичански) дијалект според потеклото. Богатиот материјал, научните истражувања направени на терен, снимените и транскрибирани текстови покажуваат еден мал, но важен дел од лексичкото богатство на два сродни, но и различни дијалекти.

Клучни зборови: *лексички состав, грцизми, турцизми, германизми, италијанизми, унгаризми.*

**Makedonka DODEVSKA, Mr.²
Veselinka LABROSKA, Ph. D.**

THE REVIEW OF THE LEXICAL VOCABULARY OF THE OVCHE POLE DIALECT AND SLOVENIAN GORISHKI – GORICHANSKI DIALECT

Abstract: The lexicology is the science that studies the words as units of dictionary structure of a language. This subscription provides an overview of the lexical composition of the Ovche Pole dialect and Slovenian-gorishki – gorichanski dialect by origin. The rich material, scientific research done in these places, recorded and transcribed texts show a small but important part of the wealth of the two lexically related, but different dialects.

Key words: *lexical structure, loanwords of Greek language, loanwords of Turkish language, loanwords of German language, loanwords of Italian language, loanwords of Hungarian language.*

1. Вовед

Во овој прилог преку богатиот дијалектолошки материјал собираан според Прашалникот за собирање материјал за македонскиот дијалектен атлас (Видоески 2000) и словенечкиот дијалектен атлас *Vprašalnica po številkah, Dialektološka sekcijaropovne objave člankov s kartami za SLA (Slovenski lingvistični atlas 2008)*

¹ Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ - Скопје

² Goce Delcev University, Stip, Macedonia, IMJ „Krstе Misirkov“, Skopje, Macedonia

е прикажан еден мал, но важен дел од лексичкото богатство на два сродни, но и различни дијалекти (овчеполскиот и словенечкогоришкиот т.н. горичански дијалект).

Истражувањата на овчеполската лексика (лексиката во село Црнилиште и во село Гуѓанце) и истражувањата на словенечкогоришката лексика покажуваат дека покрај словенската, добар дел од лексиката и во двата говори ја сочинуваат заемките од туѓо (несловенско) потекло.

Во овчеполската лексика, најчесто се среќаваат заемки од турскиот јазик, заемки од грчкиот јазик, заемки од арапскиот и од персискиот јазик навлезени преку турскиот јазик и мал број архаизми. Во најголем број се застапени турцизмите, а тоа е резултат на петвековното турско владеење во Македонија, а во помал број се застапени грцизмите, а тоа е последица на доселувањето на македонското население од Егејска Македонија во некои овчеполски села (Ерџелија, Мустафино).

Во однос на овчеполската лексика, словенечкогоришката (горичанска) лексика, исто така, е богата со заемки од туѓо (несловенско) потекло. Најзастапени се заемките од германскиот јазик, а во помал број се среќаваат заемките од италијанскиот и од унгарскиот јазик.

2. Преглед на лексичкиот состав на овчеполскиот дијалект

Во македонскиот јазик, групирањето на лексичкиот состав, се врши од аспект на: процесот на обновување, потеклото на зборовите, формата и сферата на употребата на зборовите (Бојковска и др. 2008: 228).

2.1. Преглед на лексичкиот состав на овчеполскиот дијалект според потеклото

2.1.1. Зборови од туѓо (несловенско) потекло

2.1.1.1. Турцизми: ‘адет, ад’ет ‘обичај‘ од (арап.-тур. *adet* ‘адет’); ‘амбар ‘место каде се чува житото‘ од (тур. *ambar* ‘амбар’); бакл’ава ‘благо попарено со шербет‘ од (тур. *baklava* ‘баклава’); бард’ак ‘земјен сад за вода‘ од (тур. *bardak* ‘бардак’); б’ашка ‘посебно, одделно‘ од (тур. *başka* ‘посебно, особено’); бост’ан ‘бостан, лубеница и диња‘ од (перс.-тур. *bostan* ‘бостан’); бун’ар ‘бунар‘ од (тур. *bunar* ‘бунар’); д’ирек, дир’ек ‘големите дрвја што служат како потпори на куќата, на тремот или на друго место‘ од (тур. *direk* ‘столб, греда, стожер, темел, потпора’); јанџ’ик ‘овчарска торба за леб‘ од (тур. *yancik* ‘кожена торба’); к’ајмак, кајм’ак ‘кората што се фаќа при варење на млекото‘ од (тур. *kaymak* ‘павлака’); к’афе, к’аве ‘кафе, пијалок за пиене‘ од (тур. *kahve* ‘кафе’); паз’ар ‘пазар‘ од (тур. *pazari* ‘пазар’); пешк’ир ‘пешкир‘ од (перс.-тур. *peşkir* ‘пешкир’); саб’а’лџе ‘наутро‘ од (тур. *sabahile* ‘наутро, утро’); с’омун ‘леб фурнициски или црепнарски‘ од (тур. *somun* ‘вид тркалезен леб од пченично брашно’); тут’ун ‘тутун‘ од (тур. *tütün* ‘тутун’); керп’ич ‘печена цигла‘ од (тур. *kerpiç* ‘сурова, непечена тула’); кум’ур ‘тоа што се добива од недогорено, угаснато дрво што го употребуваат ковачите за горење‘ од (тур. *kümmür* ‘дрвен јаглен’); ф’енер ‘предмет за осветлување‘ од (тур. *fenar* ‘рачна светилка, врамена во стакло, во која гори свеќа или петролеј’); ч’ардак, черд’ак ‘тераса‘ од (тур. *gardak* ‘трем’); џ’ам ‘прозорец‘ од (перс.-тур. *cam* ‘џам’); џам’ија, џам’иа ‘место каде што се

молат муслиманите⁴ од (арап.-тур. *sami* 'цамија'); ц'езве 'сад во кој се вари кафе' од (тур. *sezve* 'сад со долга рачка во кој се вари кафе') (Јашар-Настева 2001: 45–188).

2.1.1.2. Грцизми: 'авгус 'осмиот месец од календарската година' од (сргр. *Αύγουστος* 'август') (Аргировски 1998: 58); 'арен, 'арфн 'добар' (гр. *χάρις* 'убавина'); арг'ат 'надничар, работник' од (нгр. *αργάτης, εργατής* 'работник') (Аргировски 1998: 72–73); б'убак 'памук' од (нгр. *μπамπάκι*, сргр. *βαμβάκιον*, стгр. *βάμβαξ* 'памук'); бун'иште 'местото каде што се фрла губриштето' од (гр. *βουνός* 'рид, планина'); бут'ин, б'утин 'сад за матење млеко' (гр. *βυτίνη* 'чаша, туба за пренесување на вода') (Аргировски 1998: 81–82); в'апца 'бојадисува' од (нгр. *βάφω, βάπλω* 'бојадисува'); ф'авол 'дух' од (гр. *διάβολος* 'сотона, демон, клеветник, непријател'); с'евгар 'чифт волови за орање' од (нгр. *ζευγάρι, ζευγάριον* 'чифт, пар, рало'); 'инка 'направа за цедење течности' од (нгр. *χωνί* 'инка'); јаг'орина, јаг'урида 'многу зелено грозје' од (нгр. *αγουρίδα* 'незрело кисело грозје'); кошт'ан 'костен' од (гр. *καστανόν* 'костен', стгр. *καστανάικον κάρυον* 'костенов орев'); л'амба 'предмет за осветлување', л'амба 'сад во кој се чува маст' од (нгр. *λάμπα* 'направа за осветлување со петролеј', стгр. *λαμπάς* 'факел, светилик, сончев зрак'); ласт'инка, л'астар 'лозинка од тиква' од (нгр. *βλαστός* 'дел од растение кој се наоѓа над површината од почвата'); муст'аки 'влакна оставени да растат над горната уста на маж' од (нгр. *μουστάκι*, стгр. *μύσταξ* 'горна усна', 'мустаки') (Аргировски 1998: 177–190); с'амар, сам'ар 'дрвена направа за товар која се става на грбот на коњ или магаре' од (нгр. *σαμαρι* 'седло кај товарните животни', стгр. *σαγμα* 'облека, наметка, покривач'); ст'омна 'земјен сад за вода' од (гр. *στάμνα* 'стомна', нгр. дим. *σταμνί* 'бокал') (Аргировски 1998: 241–244).

Во овчеполскиот дијалект се среќаваат именки кои се образуваат со грчкиот суфикс пара- (*παρά-*): пар'абаба Црн, пр'абаба Ѓуѓ; пар'адедо Црн, пр'адедо Ѓуѓ; пар'аунук Црн, пр'аунук Ѓуѓ; пара'унука Црн, пр'аунука Ѓуѓ (именките образувани со суфиксот пара- означуваат далечна роднинска врска) (Аргировски 1998: 206).

3. Преглед на лексичкиот состав на словенечкогоришкиот (горичански) дијалект

3.1. Преглед на лексичкиот состав на словенечкогоришкиот (горичански) дијалект според потеклото

3.1.1. Зборови од туѓо (несловенско) потекло

3.1.1.1. Германизми: p'la:jnka SGN 'deske ograје-ограда од штици' од (нем. *der Planke* 'deske ograје-ограда од штици'); p'üta SGN 'brenta-висок дрвен сад за грозје што се носи на грб' од (нем. *die Bütte* 'brenta-висок дрвен сад за грозје што се носи на грб'); сак'ат Црн; сак'ат Ѓуѓ; 'šántav, k'rü:mpásti SGN 'šerav-куц' од (нем. *krumm* 'šerav-куц'); п'астув Црн; паст'ув Ѓуѓ; ,xɛ:nks SGN 'žrebec-пастув' од (нем. *der Hengst* 'žrebec-пастув'); ,ba:jbla, za'vica SGN 'zajklja-зајачица' од (нем. *die Weibchen* 'zajklja-зајачица'); k'rota SGN 'krota (velika гjava žaba)-голема кафеава жаба' од (нем. *die Kröte* 'krota (velika гjava žaba)-голема кафеава жаба'); басам'ак Црн; басам'ак Ѓуѓ; š'te:jge SGN 'stopnice-

скали^с од (nem. *die Stiege* 'stopnice-скали^с'); ц'игла Црн; ц'игла Ѓуѓ; 'ci:g SGN 'орека-цигла^с од (nem. *der Ziegel* 'орека-цигла^с'); ф'илишка Црн; в'иличка Ѓуѓ; 'vi:lce *Npl, 'gɔ:pce SGN 'вилце-вилушка^с од (nem. *die Gabel* 'vilice-вилушка^с'); овоштарн'ик Црн; овоштарн'ик Ѓуѓ; 'pü:ngrat SGN 'sadni-овоштарник^с од (nem. *der Baumgarten* 'sadni-овоштарник^с'); пром'ена, ал'ишта Црн; пром'ена, ал'ишта, н'ошња Ѓуѓ; k'låt, g'vânt SGN 'obleka-obleka^с од (nem. *das Kleid*, nem. *das Gewand* 'obleka-obleka^с); j'ака Црн; j'ака Ѓуѓ (за жена), p'окла (за маж) Ѓуѓ; 'kɔlar/ko'liɾ SGN 'ovratnik-jaka^с од (nem. *das Kollar* 'širok ovratnik-широка јака^с); к'опче Црн; к'опче Ѓуѓ; k'nɔpf SGN 'gumb-копче^с од (nem. *der Knopf* 'gumb-копче^с); крој'ач, шн'ајдер Црн; крој'ач Ѓуѓ; š'na:jder SGN 'krojač-krojač^с од (nem. *der Schneider* 'krojač-krojač^с); кл'инџ Црн; кл'инац Ѓуѓ; c'vie:k SGN 'žebelj-клинец, шајка^с од (nem. *die Zwecke* 'žebelj-клинец, шајка^с); čaka'tu:r 'ne:gl, 'xu:nd'tår, 'ra:js'ne:gl, š'perafc, 'šu:'ne:gli SGN 'razne vrste žbljev-разни видови клинци^с од (nem. *der Nagel*, nem. *hundert*, nem. *der Reißnagel*, nem. *die Spiere*, nem. *der Schuhnagel* 'razne vrste žbljev-разни видови клинци^с); s'ki:je SGN 'smučī-skiī^с од (nem. *der Schi*, *der Ski*-smučī-skiī^с); j'арем Црн; j'арем Ѓуѓ; 'a:jnš'pa:nigar SGN 'jarem за енега vola-jarem за еден вол^с од (nem. *einspannen* 'jarem за енега vola-jarem за еден вол^с); j'арем Црн; j'арем Ѓуѓ; 'xɔ:lp'jårn SGN 'jarem за dva vola-jarem за два вола^с (nem. *halb* 'jarem за dva vola-jarem за два вола^с); пл'уг Црн; пл'уг Ѓуѓ; p'lü:k SGN 'plug-плуг^с од (nem. *der Pflug* 'plug-плуг^с); ш'ира Црн; ш'ира Ѓуѓ; 'mošt SGN 'mošt-шира од грозје^с од (nem. *der Most* 'mošt-шира од грозје^с); 'mošt SGN 'sadjevec-сок од овошје со алкохол^с од (nem. *der Most* 'sadjevec-сок од овошје со алкохол^с); гр'ашок Црн; гр'ашок Ѓуѓ; 'erps SGN 'grah-грашок^с од (nem. *die Erbse* 'grah-грашок^с); т'иква Црн; т'иква Ѓуѓ; 'kürbos SGN 'buča-тиква^с од (nem. *der Kürbis* 'buča-тиква^с); б'аба Црн; б'аба Ѓуѓ; 'o:mica SGN 'stara mati-baba^с од (nem. *die Oma* 'stara mati-baba^с); ч'ичо Црн; ч'ичо Ѓуѓ; š'vo: `ger SGN 'svak (možev brat)-чичко^с од (nem. *der Schwager* 'svak (možev brat)-чичко^с); фам'илија Црн; фам'илиа Ѓуѓ; dro'ži:na, fa'mi:lja SGN 'družina-семејство^с од (nem. *die Familie* 'družina-семејство^с); ž'nåble *Npl SGN 'ustnica-усна^с од (nem. *der Schnabel* 'ustnica-усна^с); б'убрег Црн; б'убрег Ѓуѓ; 'lü:mpič *Npl, 'lü:mpice *Npl SGN 'ledvice-бубрези^с од (stvnem. *lumbra* 'ledvice-бубрези^с); гр'обишта Црн; гроб'ишта Ѓуѓ; b'ritof SGN 'pokorališče-гробишта^с од (nem. *der Friedhof* 'pokorališče-гробишта^с).

3.1.1.2. Италијанизми: палт'алони Црн; пант'алони Ѓуѓ; ber'gie:še SGN 'hlače-панталони^с од (it. *brachesse* 'hlače-панталони^с).

3.1.1.3. Унгаризми: к'оска Црн; к'оска Ѓуѓ; ču:nta SGN 'kost-коска^с од (madž. *csont* 'kost-коска^с).

4. Заклучок

Во овој реферат е направен краток преглед на лексиката на еден македонски и на еден словенечки дијалект (овчеполскиот и словенечкогоришкиот т.н. горичански дијалект), каде акцент се става на лексемите од туѓо потекло. Овие два сродни, но и различни дијалекти, кои се дел од јужнословенската група јазици, се одликуваат со богата лексика, при што дел од лексиката е од словенско, а дел од туѓо (несловенско) потекло. Овчеполската лексика е богата

со турцизми и грцизми, а тоа е последица од турскиот јазик, јазик кој извршил големо влијание врз балканските јазици, па и врз сите македонски дијалекти. За разлика од овчеполската лексика, во словенечкогоришката (горичанска) лексика најзастапени се заемките од германскиот јазик, кои денес не се во употреба, а во помал број се среќаваат заемките од италијанскиот и од унгарскиот јазик.

Користена литература на кирилица

1. Аргировски, М. (1998). *Грцизмите во македонскиот јазик*. Скопје: ИМЈ „Крсте Мисирков“.
2. Аризанковска, Л., Додевска, М. (2012). *Влијанието на македонскиот стандарден јазик (со посебен осврт на дијалектот во регионот на Овче Поле)*. Македонскиот јазик како средство за комуникација и како израз на културата (Зборник), Скопје: ИМЈ „Крсте Мисирков“.
3. Аризанковска, Л. (2011). *Дијалектологија на словенечкиот јазик на македонски (универзитетски учебник)*. Скопје: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“.
4. Аризанковска, Л. (2009). *Македонскиот и словенечкиот јазик (особености кои ги доближуваат и ги оддалечуваат)*. Трета македонско-словенечка научна конференција, Скопје: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Филолошки факултет „Блаже Конески“.
5. Аризанковска, Л. (1997). *Словенечката лексема е и нејзините македонски преводни еквиваленти*. Зборник од третиот научен собир на млади македонисти, Скопје, 369–377.
6. Бојковска, С., Минова-Ѓуркова, Л., Пандев, Д., Цветковски, Ж. (2008). *Општа граматика на македонскиот јазик*. Скопје: Просветно дело.
7. Видоески, Б. (прир. М. Марковиќ) (2007). *Дијалектологија на македонскиот јазик 2 (карактеристики на македонските дијалекти)*. Скопје: Филолошки факултет „Блаже Конески“.
8. Видоески, Б. (прир. М. Марковиќ) (2001). *Дијалектологија на македонскиот јазик 1*. Скопје: Филолошки факултет „Блаже Конески“.
9. Видоески, Б. (2000). *Прашалник за собирање материјал за македонскиот дијалектен атлас*. Скопје: ИМЈ „Крсте Мисирков“.
10. Видоески, Б. (1999). *Дијалектите на македонскиот јазик*. Том 3, Скопје: МАНУ.
11. Видоески, Б. (1999). *Дијалектите на македонскиот јазик*. Том 2, Скопје: МАНУ.
12. Видоески, Б. (1998). *Дијалектите на македонскиот јазик*. Том 1, Скопје: МАНУ.
13. Видоески, Б. (1962–1963). *Македонските дијалекти во светлината на лингвистичката географија*. Македонски јазик XIII–XIV, 87–107.
14. Видоески, Б. (1960). *Основни дијалектни групи во Македонија*. Македонски јазик XI–XII, 13–31.
15. Јашар-Настева, О. (1962–1963). *Македонските калки од турскиот јазик*. Македонски јазик XIII–XIV, кн. 1–2, 5–15.
16. Јашар-Настева, О. (2001). *Турските лексички елементи во македонскиот јазик*. Скопје.

17. Киш, М. (2010). *Лексички, зборообразувачки и морфотактички особености на македонските дијалекти*. Посебни изданија, кн. 69, Скопје: ИМЈ „Крсте Мисирков“.
18. Маневиќ, Т. (1952). *Забелешки за овчеполскиот говор*. Македонски јазик III, 8–9, 188–199.

Користена литература на латиница

1. Bregant, M. (1995). *Severozahodni goričanski govori*. Magistarska naloga. Ljubljana: Filozofska fakulteta.
2. Greenberg, M. (1993). *Glasoslovni opis treh prekmurskih govorov in komentar k zgodovinskem glasoslovju in oblikoslovju prekmurskega narečja*. Slavistična revija XXXXI/4, 465–487.
3. Jesenšek, M., Rajh, B., Zorko, Z. (2002). *Med dialektologijo in zgodovino slovenskega jezika (Ob življenjskem in strokovnem jubileju prof. dr. Martine Orožen)*. Maribor: Slavistično društvo.
4. Koletnik, M. (2001). *Slovenskogoriško narečje*. Maribor: Slavistično društvo.
5. Koletnik, M. (1999). *Vokalizem v zahodnih slovenskogoriških govorih*. Logarjev zbornik. Maribor: Slavistično društvo.
6. Koletnik, M. (1998). *Slovenskogoriško narečje v Dajnkovem rojstnem karju*. Maribor: Slavistično društvo.
7. Koletnik, M. (1998). *Slovenskogoriško narečje ob severni državni meji*. Maribor: Zgodovinsko društvo.
8. Logar, T. (1966). *Slovenska narečja*. Jezik in slovstvo XIII/6, 171–175.
9. Rigler, J. (1975). *O zgodovini klasificiranja slovenskih dialektov*. Slavistična revija XXIII/1, 27–40.
10. Smole, V. (2011). *Slovensko zgodovinsko glasoslovje naglasom*. Ljubljana: Filozofska fakulteta: Slovenistika, Katedra za zgodovino slovenskega jezika in dialektologijo.
11. Smole, V. (2004). *Narečne skupine–pregled*. Ljubljana: Filozofska fakulteta, Katedra za slovenskega jezika in dijalektologijo.
12. Tomišič, F. (1992). *Slovensko-nemški in nemško-slovenski slovar*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
13. Toporišič, J. (2004). *Slovenska slovnica (četrta, prenovljena in razširjena izdaja)*. Ljubljana: Filozofska fakulteta, Odd. za slovenistiko in Odd. za slavistiko.
14. *Vprašalnica po številkah*. (2008). Inštitut za slovenski jezik Fran Ramovša ZRC SAZU. Dialektološka sekcija-ponovne objave člankov s kartami za Slovenski lingvistični atlas.
15. Zorko, Z. (1986). *Leksikalne razlike severozahodnih slovenskih dialektih*. Nemzetközi szlavisztikai napok II. Szombathely: Berzsény Daniel Tanarkepző Főiskola 49–54.
16. Zorko, Z. (2001). *Slovenskogoriško narečje*. Maribor: Slavistično društvo.
17. Zorko, Z. (2009). *Ohranjanje slovenskega narečja pri zamejskih Slovencih v Italiji, Avstriji in na Madžarskem*. Treta makedonsko-slovenečka naučna konferencija. Skopje: Univerzitet „SV. Kiril I Metodij“. Filološki fakultet „Blaže Koneski“.